

Albert Vidal

Cos tel·lúric i mitjà videogràfic

Maria Escobedo Caparrós

**Accés versió
completa**

Diputació
Barcelona

| Institut del Teatre

Albert Vidal. Cos tel·lúric i mitjà videogràfic

De la cosmogonia de l'*Home Urbà* (1983), obra cabdal de la postmodernitat occidental presentada en espais públics i zoològics de tot el món, fins a *Monk of Chaos and Mistresses of Death* i *The Worshipper* (1995) es traça l'itinerari d'emergència de la visió tel·lúrica de l'art que desenvolupa Albert Vidal a partir de l'obra *Alma de Serpiente* (1987). El fil conductor de la reflexió és la imatge que documenta el procés de construcció del «cos tel·lúric» a través del mitjà videogràfic en un context crític que articula relacions amb els corrents de pensament de la psicologia postjunguiana, l'antropologia visual, la teoria dels *media* i el postestructuralisme. En aquest recorregut s'explora una xarxa de connexions entre els diferents espectacles, accions, personatges i posicionaments existencials que porten Albert Vidal a l'aprehensió del concepte tel·lúric amb testimonis de converses, videografies i imatges de les seves creacions.

Albert Vidal

Cos tel·lúric i mitjà videogràfic

Maria Escobedo Caparrós

Diputació
Barcelona

| Institut del Teatre

Crèdits

Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona

Directora general: Magda Puyo

Director de Publicacions: Carles Batlle

Comissió de Publicacions:

Jordi Fàbrega

Roberto Fratini

Albert Mestres

Víctor Molina

Bibiana Puigdefàbregas

Bàrbara Raubert

Anna Solanilla

Carlota Subirós

Victoria Szpunberg

Anna Valls

Editora (IT): Marta Borrás

Primera edició

Octubre de 2018

© del text

Maria Escobedo Caparrós

© de les fotografies i les videografies

Els seus autors

Fotografia de coberta

Leopold Samsó, 2017

© d'aquesta edició

Institut del Teatre de la Diputació de Barcelona

Plaça Margarida Xirgu, s/n. 08004 Barcelona

Telèfon: 932 273 900

i.teatre@diba.cat

institutdelteatre.cat

Disseny

Matèria

Producció

Gabinet de Premsa i Comunicació de la Diputació de Barcelona

ISBN: 978-84-9803-865-1

Sumari

9	Presentació
11	L'obra d'Albert Vidal: «un finestró venturosament obert»
17	Albert Vidal i el cos tel·lúric a través del mitjà videogràfic
19	I. Albert Vidal i la visió tel·lúrica de la <i>performance</i> : obres clau i emergència del cicle tel·lúric
27	II. En el context d'un mite: assajos i treball de vídeo
33	III. <i>Humà Humà</i>
45	IV. Rituals de gravació o <i>recording rituals</i>
51	V. Migracions cinemàtiques al mitjà electrònic
53	Videografies I
54	<i>Lluita entre el Dimoni i el Món</i> (1991)
56	<i>Humà Humà</i> (1992)
72	Altres iconografies: histrions de la cultura coríntia (segle IV aC)
75	Extractes d'entrevistes i converses amb Albert Vidal (2008-2013)
87	Videografies II
88	<i>Teatre Virtual: Acte I Liberació_hem de tenir pietat ara de l'espai real?</i> (2003)
90	<i>Deconstruccions de mi mateix</i> (2008)
103	Què fa l'Albert Vidal? (Fent parlar al Sioux)
115	Obres produïdes, creades i interpretades per Albert Vidal
121	Recull documental
157	Bibliografia i filmografia seleccionada sobre l'obra d'Albert Vidal
159	Referències bibliogràfiques
163	Sobre l'autora

El que el gest expressa és en el gest mateix. Un gest és quelcom completament corporal i completament espiritual alhora. El gest no revela cap significat interior darrere d'ell mateix. Al mateix temps cada gest és també opac de manera enigmàtica. És un misteri que reté tant com revela. Perquè el que el gest revela és l'èsser del sentit...

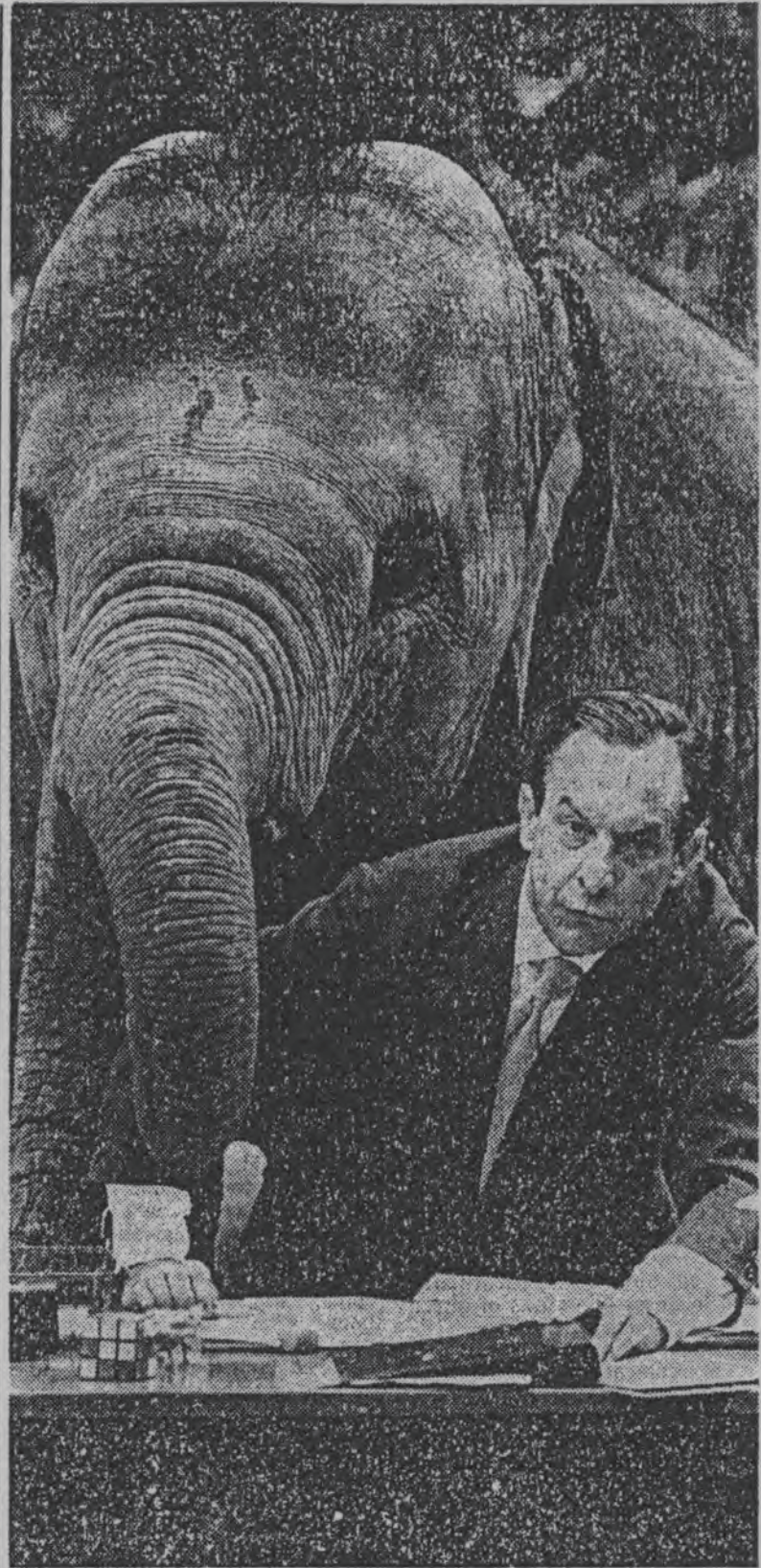
Hans Georg Gadamer
Image and Gesture (*The Relevance of the Beautiful and Other Essays*, 1977)

TIMES

WEDNESDAY JULY 17 1985

THE

Alberto Vidal, a specimen of Urban Man, with Dilberta the elephant at London Zoo yesterday (Photograph: Chris Harris)

Urban Man finds his place in the zoo

By Alan Hamilton

Presentació

Endinsar-se en l'obra d'Albert Vidal suposa una immersió en el corrent de motivacions, imatges, metàfores, referents i visions que conformen el seu imaginari. En aquesta immersió he tingut sempre present el repte que suposa analitzar la trajectòria d'un artista, atenta a la llibertat i intuïció poètica del creador per obrir i estendre significacions. He afrontat el repte de portar el discurs escènic a l'àmbit de la visualitat proporcionant un context teòric que permeti aprehendre la profunditat i els nivells de lectura actuals d'una obra que ja té unes dècades d'història.

Des de la cosmogonia del personatge Home Urbà (1983) fins a les obres *Monk of Chaos and Mistresses of Death* (1995) i *The Worshipper* (1995) es traça l'itinerari d'emergència de la visió tel·lúrica de l'art que desenvolupa Albert Vidal a partir de l'obra *Alma de Serpiente* (1987). En aquest recorregut s'explora una xarxa de connexions entre els diferents espectacles, accions, personatges i posicionaments existencials que porten Albert Vidal a l'aprehensió del concepte tel·lúric. Un dels elements desencadenants d'aquesta visió és *L'Home Urbà* (1983), una «exposició viva» presentada en zoològics i places públiques de tot el món, i que aquest estudi rescata i defensa com una peça clau de la postmodernitat cultural.

Urban Man.
Parc zoològic de
Londres, 1985.

9

El fil conductor de la reflexió és la imatge que documenta el procés de construcció del «cos tel·lúric» a través del mitjà videogràfic. El període d'emergència del llenguatge tel·lúric és analitzat a partir de les gravacions al voltant de les obres escèniques que Vidal crea entre 1990 i 1995 en les quals destaca el document videogràfic de *Humà Humà* (1992). Aquells anys treballa al costat d'Albert Vidal com a actriu (amb el nom artístic de Maria de Marias) i assessora dramaturgic, ajudo a enregistrar en vídeo part d'aquest treball quan l'actor és a escena. El diàleg de llenguatges entre el cos performatiu i el mitjà videogràfic permet obrir el discurs vers el tema de la imatge del cos i de la mediació de la presència performativa. Per això recorro a un context crític que ajuda a comprendre la profunditat de dimensions d'aquesta obra tot articulant relacions amb els corrents de pensament de la psicologia postjunguiana, l'antropologia visual, la teoria dels *media*¹ i el postestructuralisme.

Acompanyo l'estudi de documentació gràfica de programes, articles, premsa, fotografia, textos i fragments de diaris de treball de l'artista extrets del seu fons documental i dels meus arxius personals. Una part fonamental són les imatges de vídeo que es presenten com a videografies d'assajos d'obres que es van anar convertint en estudis per a càmera gravats durant el període

---

1. Mantenim el terme anglès *media* enlloc de traduir-lo per *mitjans de comunicació*, per donar una perspectiva més inclusiva dels mitjans audiovisuals de creació i transmissió en relació amb la imatge en moviment, i no reduir-los als *mass-media*.

de 1990 a 1995. També s'han inclòs imatges d'altres peces posteriors realitzades en directe per a la web en el marc dels cicles d'arts escèniques, vídeo *livestream* i Internet que produeixo amb Andrew Colquhoun i als quals convidem a Albert Vidal. Aquests cicles són *Teatre Virtual* (2003-2006) i *Què és un mitjà viu?* per al qual Vidal crea *Deconstruccions de mi mateix* (2008).²

La part de l'assaig es basa en la meua tesi de Master in Arts Independent Film and Video: *Albert Vidal's Human Human: The Telluric Body Screened* (LCPDT-London College of Printing and Distributive Trades, The London Institute, 1998). Gràcies a una beca de recerca del Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya vaig poder reprendre aquesta reflexió que presento ara revisada com *Albert Vidal. Cos tel·lúric i mitjà videogràfic*.

L'etimologia de la paraula *document* (del llatí *docere*) ja ho indica: té per funció ensenyar, en el sentit de transmetre un coneixement. La intenció d'aquest estudi documentat és poder transmetre el coneixement que habita a l'obra d'Albert Vidal, un coneixement inherent a la seva visió tel·lúrica del teatre i de l'actuació, i que he considerat fonamental testimoniar a través de les seves pròpies paraules en les transcripcions d'entrevistes i converses, a més del material gràfic i imatges de les seves creacions.

10

Voldria expressar el meu agraïment a: Carles Batlle Jordà, Marta Borrás Monill, Jaume Mascaró Pons, Carmina Salvatierra, Maryse Badiou, Manuela Lagarda, a Oghi Ochir per la seva laboriosa tasca d'arxiu, a Alberto Bermejo Trillo i Leopold Samsó per les seves fotografies, a Andrew Colquhoun pel seu treball en el tractament de les imatges de vídeo (a més del seu *cultural breath*, alè que m'oxigena des de l'època de LCPDT), i a Albert Vidal pel seu generós suport en tots els aspectes d'aquest estudi i especialment per continuar compartint amb mi tants moments d'emoció creativa.

---

2. Dogon Eff i Livemedia. <http://www.teatrevirtual.net>.